

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Ct. regulamentului de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Foate bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ceasul pângăririlor

(+). Suntem obișnuiți să fim improșcați. Biserica Română Unită așa a fost ea dela început: Semn, căruia i-se zice împotriva. Rosturile ei caută să fie răstălmăcite, înfăptuirile ei bagatelizate, fiii ei trecuți sub tăcere, ori așezați în umbră. Așa că nu ne mai mirăm de nimic. Și cu atât mai puțin ne tulburăm de așa ceva.

Cu toate acestea, pe cât îngăduie împrejurările, spunem și noi, din când în când, cuvânt. Nu de alta, ci ca să nu-și pară prea înțelepți anumiți inși ce se reped, așa din bun senin, la noi și la ai noștri. Cum face mai nou cineva — numele, ca și cazul, nu înseamnă ceva deosebit; cel mult tipul, cum ar zice un anumit academician — care știe de „schisma Blajului” și vorbește tare de sus despre Școala Latinistă, carea, chipurile „nu aduce nici o idee originală în istoria noastră culturală”. Ba „nici introducerea alfabetului latin nu este o inovație a ei”, paternitatea primului manuscris cu caractere latine revenind boerului moldovean Luca Stroici din veac. XVI. (Cum de nu lui Taica Traian, care a trăit cu și mai multe veacuri înaintea Școlii Latiniste?).

Vremurile de azi nu-s pentru nici un fel de harță în cuprinsul hotarelor Țării noastre. De aceea ne mărginim la o seamă de precizări cât se poate irenice.

Conștiința latinității se află și în cronici? Da. Să spun și despre asta câteva cuvinte. Acestea însă fără Școala Latinistă ardeleană, care-și are căpeteniile în cei trei lucrători dela Blaj (Samuil Micu, Gh. Șincal și P. Maior) ar fi rămas literă moartă, bună să încante pe te miri ce iubitor de gândire și simțire română. Această scântee prinsă sub spuză de literă slavonă, a fost scoasă la iveală și așezată în focul inimii de corifeii Școlii Latiniste, de unde a fost trecută în ale ucenicilor și de dincoace și de dincolo de Carpați, astfel aprinzându-se vâlvătaia cea mare, pe care nici o putere de pe lume n'a mai putut s'o stângă.

Cei Trei dela Blaj n'au trecut dincolo. Dintr'asta „fracțiunii unite” a curentului latinist i-se scoate vina că ar fi fost „refractori unei apropieri de frații de peste munți.” — Dar doi din ei erau preoți uniți, și nici prin minte nu le-a trecut să se lase de preoție, ori de unire (Samuil Micu, probabil înfruntând astfel (?) pe unchiul său Inochentie, a cărui amintire a fost pângărită și ea), iar Șincal se gândea să se reîntoarcă la mânăstirea unită din Blaj, și nu într'alte legături duhovnicești. — Cătu-i pentru Budai-Deleanu, acela n'a trecut munții, pentru că nici între frații de credință din Ardeal n'a rămas, pe cum se știe. — Poate pentru că va fi fost „refractor” apropierii și de aceștia... În schimb a trecut în Țările Române o pleiadă întreagă

Problemă arzătoare

— Reflexii prilejite de o anchetă a Curentului dela București —
de prof. GH. POP

Creșterea și educarea orfanilor de războiu nu poate fi lăsată în seama particularilor. S'ar crede că problema s'ar rezolva mai ușor și mai eficace în sânul unor familii fără copii. E fals. Societatea modernă nu a ajuns încă la gradul de perfecțiune etică, ca ea însăși, din propria sa inițiativă, și neconstrânsă, să rezolve singură înalte probleme de asistență socială.

Societatea a avut doar și până la moștenirea problemei orfanilor din actualul războiu atâția orfani, atâția copii ai nimănui pe străzi, fără asistență materială sau sufletească. — A rezolvat societatea oare această problemă? Câte familii, în loc să dea azil acestor năpăstuite ființe, îngrijindu-se de sănătatea lor trupească și sufletească, n'au crescut și nu cresc oare câni de rassă?

Erau și sunt astfel de ființe la orice colț de stradă. Ele însă nu vor fi redede societății care are nevoie de elemente sănătoase și viguroase sufletește și fizicește, fiindcă problema carității creștine nu e trăită. Deși se vorbește mult de ea.

Prea puține dintre aceste suflete ar avea norocul să se bucure de atmosfera călduroasă a sânelui familiei. Decât: această problemă, care prin definiție, joacă un atât de mare rol social și național, nu poate fi lăsată în grija particularilor, fiindcă în marea ei majoritate societatea nu prea știe de flacăra carității. Problema ar fi pasibilă de aspre critici, fiind alunecată pe panta hazardului. Însă creșterea și educarea acestor vlăstare, care sunt copiii celor mai buni și mai vrednici fii ai țării, nu poate fi lăsată în seama celor binevoitori, fiindcă aceștia sunt prea puțini. Atunci se

de latinști și fii ai Blajului și ai Bisericii Unite, purtând lumină la frații ce le erau dragi. — Trebuie multă reacredință, pentru a se nesocoti acest amănunt revelator.

Toată cinstea fracțiunii curentului latinist care se afirmă (gratuit) că singură ar fi văzut „soarele nostru răsărind la București” (I. H. Rădulescu vedea acelaș fenomen petrecându-se la Blaj!). Cine va scărița meritele unui Gh. Lazăr, ori Gh. Asachi? Despre aceștia însă știm și aceea că: „Amândoi și-au început activitatea sub semnul Romei, acum biruitoare prin spirit, pe pământul întregii Dacii. Conștiința de neam, pe vremuri ceva răsleț și individual, este de acum înainte obștească putere creatoare”.

Nu mai continuăm. Încetăm, doar, o lovitură mai mult. — Atât deocamdată.

naște întrebarea: „Cui să fie încredințată creșterea și educarea orfanilor din actualul războiu?”

Se gravitează, în jurul soluției cu intervenția statului. Da, este o soluție. Se uită însă că mediul natural de creștere și educare este familia, iar accentul hotărîtor îl are mama.

Mama este factorul principal care imprimă în sufletul copilului, baza personalității morale: „cei șapte ani de acasă”. Ea va strecura în sufletul copilului, prin duioase șoapte, balsamul peste care instituția publică de mai târziu școala primară, secundară, teoretică sau practică nu va face decât să clădească tot ceea ce constituie hrana morală, intelectuală și fizică a viitorului cetățean. Ea va împreuna în fiecare dimineață și seară mânuțele copilului în fața icoanei Maicii Domnului, făcându-l să rostească în accente de puternică regăsimă religioasă rugăciunile de toate zilele. Ea va conduce în fiecare Duminică și zi de sărbătoare pașii încă nesiguri ai copilului spre bisericuța în care și-au găsit mângăierea și speranța în mai bine moșii și strămoșii noștri.

Baza personalității morale odată înghetată va servi ca pedestal pentru tot ceea ce educația național-patriotică, intelectuală, socială și fizică, va clădi mai târziu. Societatea are nevoie de caractere morale, de ceea ce poporul nostru formulează fără pretenții de prea multă știință pedagogică în cuvintele „om de omenie”; cuvinte, în care se cuprinde un întreg sistem de educație morală.

Mama româncă este în stare să dea societății acest tip de om. Ea este în stare să-și crească copilul în spiritul moralei creștine și a dragostei de neam și țară. Ce altă lecție și ce sistem pedagogic ar putea să călească mai bine sufletului orfanului în focul dragostei de țară, decât evocarea din partea mamei a figurii tatălui și soțului erou, care și-a jertfit viața departe de casă pentru idealul suprem al ființării patriei?

Mama româncă constituie o fală pentru națiunea noastră. Ea a dat, sărmana, atâtea dovezi de capacitate în creșterea copiilor săi. Dacă ea însă a dat dovadă că știe să fie devotată pentru creșterea și educarea copilului său, pe care-l va pune în slujba comunității naționale, atunci nu mai încapă îndoielă că societatea, comunitatea națională, statul dacă vreți, trebuie să o aibă în ocrotire.

Cum? — Foarte simplu. Statul să impue tuturor cetățenilor plata unui impozit proporțional cu venitul fiecăruia, care ar constitui „Fondul carității naționale”, fond din

care mama ar fi ajutată în creșterea copilului său.

În cazul când ea s'ar abate dela comandamentele legii morale și acele ale îndatoririlor sale elementare de mamă, ar fi denunțată de „Comitetul de supraveghere a moravurilor publice“, și tot statul ar fi acela care i-ar aplica drasticele elemente de corecție.

Copilul odată ajuns la vârsta școlariității va intra în „Colegiul fiilor neamului“, care colegiu va cuprinde: ciclul primar, secundar teoretic, practic și normal. Fiecare copil va fi îndrumat spre secția spre care are înclinări și-l ajută capacitățile sale intelectuale suleștești și fizice.

Să medităm numai câteva clipe asupra marelui rol național și social ce l-ar avea acest colegiu în sânul neamului. Ce potențial de înălțare ar fi el pentru toți cei ce merg să se jertfească cu prețul vieții pentru patrie. Ce titlu de înaltă satisfacție morală ar fi el pentru neam. El ar da dovadă că astfel știe neamul să poarte grija copiilor de eroi și prin asta să-și mărturisească pietatea ce o păstrează memoriei lor. Ce factor de educație ar fi el pentru elevii pe care i-ar educa și instrui, prin însăși natura sa. Prin opera de înaltă conduită morală și națională, prin faptul că ar întruni pe toți copiii acelora care s'au înfrățit cu glia pentru apărarea patriei, elevii săi ar eși în viață ca vrednici urmași ai înaintașilor lor. În ei ar vibra coarda recunoștinței veșnice nu numai față de colegiu, dar și față de țara, care astfel a știut să le poarte grija. Când goarna iarăși ar suna, cu toată certitudinea nici ei n'ar fi mai pe jos decât părinții lor.

Cum s'ar concepe un astfel de colegiu? — Pentru mijloacele materiale s'ar recurge tot la „Fondul carității naționale“. Acest fond ar trebui înființat dupăcum s'au înființat și altfel de fonduri cu caracter pentru timpuri excepționale ca „fondul aviației“, „fondul înzestrării“ etc. Dela plata cotizațiilor sub formă de impozit obligator în raport cu veniturile nimeni nu s'ar putea sustrage. — Cel care s'ar sustrage dela această prea ele-

mentară obligație, n'ar fi demn să mai calce pământul țării și să facă parte din comunitatea națională.

Cui i-ar fi incredințată opera educativă și de instrucție din colegiu?

— Celor mai distinse personalități didactice din țară, dar în același timp și celor mai animate pentru ideal; acelora care ar ști să dea suflet din sufletul lor tinerelor vârstare, acelora cărora Dumnezeu le-a hărăzit darul și puțința de a-se ridica peste preocupările meschine ale vieții de toate zilele. Aceștia ar fi dascălii, profunzi creștini, care ar putea crește elevii în focul sacru al cultului pentru țara care-i îngrijește și ar putea sădi în sufletul lor, caracterul moral.

Intrarea în colegiu ca profesor n'ar fi o căpătuială, ci o consimțire la jertfă, așa dupăcum părinții acestor copii au știut să-și jertfească cel mai scump bun: „viața“.

Această concepție despre „problema creșterii și educării orfanilor de război“ nu constituie decât o propunere. Împreună cu alte propuneri n'ar constitui decât un material de informație pentru „consiliul superior al îngrijirii și educării orfanilor de război“ în vederea găsirii celei mai fericite formule de asistență, pe care țara vrea să o dea acelora care sunt urmașii celor mai vrednici fii ai neamului.

Dela Galații Moldovei. Ierarhul-erou *Inochentie Micu* a fost comemorat și la Galații Moldovei. „Acțiunea“ din Galați (3 Iunie 1943) încreștează și ea că Duminecă, 30 Mai a. c., a avut loc la biserica română-unită din Galați, str. Cuza Vodă 43, comemorarea împlinirii a 250 ani dela nașterea Episcopului *Inochentie Micu Klein* dela Blaj, creatorul programului politic de eliberare a poporului român din Ardeal. La solemnitatea aceasta au fost reprezentate toate autoritățile locale.

După slujbele pentru odihna sufletelor eroilor decedați în războiul actual, a urmat parastasul pentru eroul *Ion Inochentie Micu*. A luat apoi cuvântul p. *Vasile Cristea*, parohul unit local, care în numele bisericii ro-

mâne-unite, a scos în evidență meritele naționale deosebite pe care cel comemorat le-a câștigat prin asprele lui lupte naționale. Protoereul *C. Cronț* în numele bisericii ortodoxe a menționat cum în toate luptele naționale din Ardeal, cele două biserici românești s'au găsit cot la cot, lucrând în cea mai deplină armonie pentru binele Neamului. Aduce priinos de recunoștință memoriei lui *Ion Inochentie Micu*, creatorul programului de revendicări naționale din Ardeal. *Di. Traian Cosma*, student la Politehnică, președintele *Astrului* din București, arată pe larg, ce anume a cerut Episcopul *Ion Inochentie Micu* în dieta mării ghiașă, cum și-a susținut cererile la Sibiu, în Viena și la Roma și ce a putut obține. Asociază tineretul universitar ardelean la prănuirea și glorificarea ce se aducea lui *Ion Inochentie Micu*, inițiatorul marilor mișcări de nesupunere ale Românilor ardeleni.

Solemnitatea a luat sfârșit la ora 14 expedându-se telegrame omagiale I. P. S. S. Dr. *Valeriu Traian Frențiu*, administrator apostolic al Arhidiecezei Alba Iulia și Făgărașului, d-lui Mareșal Conducător *Ion Antonescu* și d-lui prof. *Mihai Antonescu*.

În după masa aceleiași zile a fost comemorată și Revoluția din 1848. *Di. Victor Isac* a ținut cuvântarea ocazională, arătând ce principii au stat la baza revoluției ardelenice din 1848 și cum, datorită evenimentelor, o parte importantă din Aserțiunile clasice discurs al lui *Bărnăuțiu* sunt mai actuale ca oricând.

A treia serbare organizată de parohia română-unită din Galați în conlucrare cu Școala Militară Nr. 5 Infanterie, a avut loc Duminecă 6 Iunie crt., în sala festivă a celui Comercial de băeți. Partea muzicală artistică a fost susținută de către batalionul de elevi ai Școlii Militare, care a cules neaprecuțite aplauze atât pentru declamările patriotice, cât și pentru corurile și doinele românești ce a prezentat. În cadrul realizării Pr. *Vasile Cristea*, confesor la Școala Militară a dezvoltat subiectul: *Temeiuri logice pentru o viață transcendentă* arătând pregnant mo-

FOIȚA „UNIRII“

Mentalitate creștină

Note pe marginea unei cărți*)

Știința medicală, știința prin excelență pozitivă, ar părea să nu dea nici o atenție realităților care ating nevăzutul și constituiesc lumea nesfârșită a Spiritului. Cu atât mai puțin s'ar putea cere unui chirurg să pătrundă în tainița sufletească a pacienților săi și să redea în scris vibrațiile inimii sale în fața nemărginirii rănilor umane. Și cu toate acestea, nimeni mai mult decât preotul și medicul nu are prilejul, dacă are suflet de elită, să pătrundă misterul de durere și de tămăduire trupească și sufletească a suferinșilor.

Pentru ce, totuși, unii medici sunt „oameni de ghiață“, cari privesc numai latura obiectivă, experimentală, a lucrurilor, închizându-și preocupările în domeniul materiei, sau al biologicului? — Mulți încă de pe băncile Universității s'au lăsat înmrejiți de teoriile materialiste și atee ale pozitivismului, care, odată instăpânite pe sufletul universitarului, au fost mereu alimentate de înseși împrejurările în care se scurge viața de medic.

*) *Andrea Majocchi*: *Printre bisturie și foarfeci*, trad. din l. ita. de Giuseppe Sabbarese, editura Remus Cioflec, București 1933, pag. 228

De aceea numai o criză sufletească puternică, o lovitură incisivă în străfundurile ființei medicului, poate să-i redeschidă calea spre lumea tainică de dincolo de simțuri, acolo unde bisturiile și foarfecile nu mai pot pătrunde și opera, dar unde sălășluiesc atotstăpânitoare și lecuitoare, credința și iubirea. Atunci, dacă dă ascultare șoaptelor Spiritului, medicul se transformă în colaborator, alături de preot, al Aceluia care, prin rănile Sale, a vindecat rănile noastre, transfigurând și îmblânzind durerea prin lumină și iubire.

Doctorul milanez *Andrea Majocchi*, celebritate mondială în chirurgie, face parte din elita breslei sale. Somitate științifică, el știe armoniza știința cu credința, dovedindu-se un model de „doctor creștin“ pentru mulți confrăți de ai săi în aceeași chemare.

Cartea d-sale „*Printre bisturie și foarfeci*“, — deși titlul n'ar părea s'o spună, — este o revelație pentru orice cititor dornic de lucruri noi, și în același timp luminoase și mângâitoare: e o carte îmbibată de înaltă știință medicală și de adâncă spiritualitate creștină. Făcând abstracție de unele expresii mai puțin potrivite, și de unele lacune și greșeli datorite tiparului (pe care cititorul le poate trece cu vederea, le poate îndrepta sau completa) cartea e scrisă cu verb de vrajă, fără artificii și ostentație. *Cuprinde 11 capitole*: Concursul de medic primar, Jertfa, Operația, Cum s'a înșelat doctorul Tironi, Dramele apendicitei, Imn soarelui, Prietenii lui Epicur, O

slujbă pe front, Întâmplările unui chirurg Scriitor fără voie, Abisuri omenești, și Apusul

Autorul povestește fapte care s'au întâmplat înaintea ochilor săi. La prima vedere diferitele povestiri ar părea fără nici o legătură între ele, dar de fapt aproape în toate este un „leit-motiv“, — după cum însuși autorul spune în introducere (pag. 14) — „înfrățit de cruda, neconținută luptă dintre creșterea și inima chirurgului, dintre știință și simțământ. Este, de altfel veșnica taină ce frământă sufletul omului“.

Doctorul *Majocchi*, autorul însuși, ne apare aproape în toate scenele ca un chirurg model cu o mentalitate și o trăire aleasă și armonioasă, fiindcă lumina credinței și generozitatea iubirii creștine i-au dat speciale antene cu care, stând mereu de veghe în noaptea suferinșilor pacienților săi, a putut percepe toate vibrațiile misterioasei ființe omenești, care trăește, se mișcă și este în undele Dumnezeirii.

La antipodul convingerilor sale spirituale-liste-creștine, dar mistuindu-și forțele și mărirea în aceeași trudnică viață de chirurg, se găsește doctorul *Franco Forti*, care vede viața numai prin prisma plăcerilor simțurilor, considerându-și pacienții ca pe niște „obiecte“ asupra cărora își exercită arta sau dexteritatea sa: „ceea ce nu apărea simțurilor pentru el nu există“ (pag. 211). Nepăsător și rece, stoic în concepții și epicureist în trai, doctorul *Franco Forti* e reprezentantul medicilor

tivele logice pentru cari toate popoarele, în toate timpurile, au socotit ca un fapt indubitabil existența unei vieți viitoare. La serbare a luat parte lume civilă și militară din oraș. Venitul a fost destinat a augmenta fondul pentru Palatul Invalizilor.

Poate c'asa-i mai academic

Ceva în legătură c'o ieșire a d. L. Blaga

La vremea sa *Națiunea* nu prea avea mulți cetitori. Și nici nu mai apare de multă vreme. Iar memoria oamenilor e destul de slabă, așa că puțini, și din pușinii cetitori ai *Națiunii* de odinioară, își vor mai aduce aminte de seria incisivelor încreștări ale academicianului Gh. Bogdan-Duică privitor la opera de petecărie filosofică, ciordită ba de ici, ba de colo, de alintatul Sibiului de atunci — era doar una din produsele teologiei sale — d. Lucian Blaga, apucat acum și dânsul între academicienii bucureșteni. Astăzi Bogdan-Duică e mort. Revelatoarele sale încreștări uitate în file de gazetă provincială. Cum s'au uitat — din motive ce nu le discutăm aici — și însemnările d. I. U. Soricu din *Curentul*, cu precizări ce dovedeau că și *Curțile Dorului* d. Blaga au părinți străini, camuflați încă înainte de camuflaj. Doar lămuririle d. Dan Botta de vor fi mai cunoscute. Dar: vorba cu temei nu prinde la închinătorii ce numai cuvânt desbuimăcitor nu doresc. Și iac' așa în fenomenul literar-filosofic român de azi, d. Lucian Blaga a fost saltat la loc de frunte. A svârlit produse mai mult ori mai puțin originale pe mai multe domenii, și a isbutit să fie trecut, relativ tânăr, sub cupola nemuririlor omenești.

Creația sa filosofică, bogată într-o terminologie ce-i este proprie, e socotită de d. Marin Ștefănescu (*Filosofia Creștină*) drept produs păgân. (Mai bine-i zicea: târzie odrăslire gnostică). Are preocupări religioase, dar pe cât de vagi, pe

atât de nebuloase, drept Dumnezeu având pe Marele Anonim, care-i și rău și temător de ingeniositatea omenească, față de care exercită o tiranică cenzură... transcendentă. E tot cu frica n sâ, nu cumva să fie detronat ca odinioară bătrînul Cronos de progenitura sa Zeus.

Ostenitor și pe tărîmurile poeziei, teatrului și eseisticii, d. Blaga, tămâiat mereu de prieteni, a fost ridicat în vârful piramidei ca deacolo, acum, cătrînit pe cutare tovarăș într-o bogoslovie, să se repezească la bisericanul unit și blăjan, Alex. Grama, de binecuvântată pomenire. Platforma i-a stat la îndemână: Eminescu a fost un geniu. Grama l-a criticat aspru. Prin urmare: Grama e un biet zero păcătoș. Nici mai mult, nici mai puțin.

Dar povestea nu se gată cu atâta. Nici nu de asta-i ardea filosofului Blaga. Alta-i tâlcul ce s'ascunde în dosul ieșirii sale împotriva unui mort ce nu-i mai poate răspunde. „Cazul“ Grama e numai „caz“. S'a trecut însă — da liegt der Hund begraben! — da, da: s'a trecut *Dela cazul Grama la tipul Grama*. — Înțelegeți „cum devine chestia“? — „Tip“ ori „tipuri“ la Grama (nu ne privește nici „tipul“, nici „tipurile“) au ridicat glas împotriva dsale, care-i (în ochii proprii) un geniu cel puțin ca Eminescu. Cuvântul nu-l spune căci așa-s personalitățile geniale: modeste și cu văluri multe, deși străvezii. Dar pricep numai decât de ce-i vorba chiar și capetele mai puțin geniale. Și deci: dă-i cu Grama, ca să priceapă „tipul“ ori „tipii“ și să le fie rușine obrazului că seamănă cu un „popă“ (drăguț termin dela un fecior de preot; fie el și ortodox). Și încă „uniat“. Ba, culmea păcătoșeniei: blăjan! — Scrie d. Lucian Blaga, academicianul poet-filosof:

„Papa Grama, care în modurile sale cotidiene avea o înfățișare înăcrită de consumator de mere pădurețe, se văzuse în revelatorul vis, înalt și mândru, cu chip de Sfântu Gheorghe, se văzuse reverendisimul călare pe un cal alb, pornit din

Strada Mitropoliei să ucidă bălaurul cuibărit de câțva timp prin preajma catedralei. Fatalul vis îi fusese, ce-i drept, prilejuit de-o foarte incomodă balonare sub diafragmă, ce nu-și găsea soluția, dar dascălul superstițios odată treaz și l-a talmăcit după toate regulile sistemului său de idei fixe și mai ales după criteriile arhaice, ce și le însușise, cât privește posibilitatea miracolului în ordinea naturală a lucrurilor. Evident, el fusese ales în acea noapte, pentru o faptă excepțională. Cine putea să fie bălaurul, adică primejdia națională, dacă nu Eminescu, cea mai recentă glorie a literelor române? (Saeculum, An I, Nr. 3, pag. 91-92).

Citind aceste rânduri, în stil și duh arghezian, rămâi profund scârbit și deluzionat. — Să n'aibă idee d. academician de lămuririle date de Alex. Ciura în legătură cu *Geneza unei critici* (a criticii lui Grama)? Va fi ea aspră această critică, dar era dictată de teama că pesimismul și erotismul eminescian (în interpretarea practică a unor liceeni de sub mâna lui Grama, pe cale să molipsească o școală) ar fi fost în stare să ne deie niște energumeni buni să se bocească și să se macine nevolnici într-o vreme când aveam atâta lipsă nu de „inimi reci, harfe sdrobite“, ci de luptători aprigi, cu drag de neam și cu dor de viață. Și trebuie reținută și împrejurarea că autorul acelei critici s'a dovedit a fi un teolog erudit și bun cunoscător al literaturii universale, cum puțini vor fi fost pe vremea aceea. Grama nici când exagerează, nu vorbește din vânt, nici nu îndrugă năstrușnăcii ca cel care nu se sfiește să aștearnă pe hârtie că dânsul (Gramă) învățase în tinerețe „compendiile marelui gânditor român, pe nume Găină, concurentul autohton cel mai redutabil al lui Kant și Hegel“, când, în realitate Grama studiasse teologie catolică la Viena într-o vreme când Dr. Găină dela Cernăuți (se provoacă, nu odată, la lucrările lui, Dr. Vasile Suciuc) poate că nici școala primară n'o isprăvisse. — Dar e probabil că Dsa numai bate șeaua cu vorba asta, ca să priceapă... cineva, care a făcut și face ce poate pe la *Depeșa Română* (cum se exprimă, mi-

necredincioși, cari se cred tari pe poziția lor cât timp marile dureri și frământări ale Spiritului nu le bat la ușa zăvorâtă a inimii. Dar când ursita și inevitabilele despărțiri de tot ce au mai scump vin și-i trezesc la *Întreaga realitate*, atunci „convingerile lor materialiste, care le păreau atât de „științifice“, se spulberă în fața imperativelor categorice de deslegare a problemelor veșnice. Dumnezeu, suflet, nemurire... Doctorul Franco Forti la sfârșitul vieții sale, după ce primește câteva lovituri de moarte a egoismului, ajunge la convingerea că „știința este un lucru minunat... dar este rece. Nu aduce mângâiere“ (pag. 217). Astfel, cu sufletul zbuciumat, merge să revadă Roma, unde își găsește și el piatra de totdeauna a credinței celei adevărate, print'o logică strânsă, exercitată asupra monumentelor de artă și de trăire creștină. Nu se lasă definitiv învins de lumina credinței decât pe patul morții, care i-a fost atât de frumoasă.

Cui se datorește, însă, convertirea înversunatului materialist, care era doctorul Franco Forti?

— Unui suflet credincios de mamă, și unei inimi alese de soție deplin creștină.

Femeea, soția și mama, într'un cuvânt: familia, sau căminul creștin cu ingerul păzitor, femeea, ne sunt înfățișate de realitatea faptelor trăite de doctorul Majocchi în aureola lor divină.

Ce bucurie îți inundă sufletul când, spre deosebire de atâtea cărți murdare și destruc-

tive, care împânzesc toate librăriile și bibliotecile, îți cade în mână o astfel de carte și poți citi: „Femeia nu este un obiect de distracție și de desfătare. Ea este o credincioasă și prețioasă tovarășă a bărbatului: marea prietenă pe care Dumnezeu i-a așezat-o alături pentru a-l sprijini și ajuta. Dacă încercați să vorbiți rău de femeie, vă voi, arăta atunci icoana sfântă a mamei voastre și cuvintele rele vă vor dispărea de pe buze. Maternitatea înalță pe femeie și o face în stare de acțiunile cele mai grele. Prin maternitate femeia atinge adeseori culmi sublime, înfăptuește mari acte de eroism“ (pag. 33).

În cap. „*Jertfa*“ autorul ne istorisește cazul real și emoționant al unei soții și mame creștine model, care, îmbolnăvinduse de tuberculoză, și găsindu-se pentru prima dată în starea binecuvântată atât de dorită, a fost pusă în dilema să aleagă între moartea sa și aceea a copilului său, pe care după sfatul unui medic „specialist“ trebuia să-l jertfească provocând imediat așa numitul avort terapeutic.

Ea, *mama cu conștiința integral creștină, așa cum pretinde și ajută Dumnezeu să fie orice mamă*, după ce însuș doctorul Majocchi (foarte delicat și prudent, dar nu destul de creștin*) a încredințat-o că rodul sânelui său poate să se nască sănătos, *ia eroica hotărîre să se jertfească pe sine*. „M'am hotărît... nu

*) Pe atunci doctorul Majocchi deabia ieșise din Universitate și probabil nutrea încă păreri ce nu pot fi admise de un creștin integral (ex. mama însăși)

pot să curm viața fătului meu! Nu pot... nu pot!... El are dreptul să trăiască... El vine dela Dumnezeu și trebuie să cunoască pe Dumnezeu pentru ca să-l iubească și să se bucure de harul Lui. Domnule doctor, înfățișați gândurile mele soțului... și cereți-i să mă ierte“ (pag. 44). Eroica hotărîre a pătruns cu puterea credinței și a iubirii culmile Cerului, care, cu o logică neînțeleasă adesea de miopia și egoismul vederilor omenești, nu s'a lăsat întrecut în generozitate...

Un alt caz sguduitor, dar și înălțător prin ținuta unei soții și mame autentic creștine, e cel povestit în cap. „*Abisuri omenești*“.

Inginerul Bianchi, om cu frumoasă carieră la o întreprindere milaneză, „își încununase viața prin întemeierea unui cămin“ (pag. 186). Nu trecu anul și frumoasa lui soție îl ferici cu două fete gemene, „doi ingerași bucălați și durdulii, de-ți era mai mare dragul să-i privești“ (ibid).

Această splendidă pereche, acești soți conștienți de menirea căsătoriei, știau că acolo unde viața nu e lăsată să odrăsească, nu poate să existe farmecul înțelegerii dintre două inimi, ci odată cu „egoismul — în doi“ se așterne în fiecare un îndoit „urât“.

Familia Bianchi era fericită, călcând pe căile singurului Dătător de fericire.

Dar fericirea statornică, așa cum o caută omul, nu se găsește în această lume. Din contră, numai suferințele din această lume pot deschide omului poarta fericirii depline... în lumea viitoare.

sterios, d. Blaga). Iar asta-i altă căciulă... familiară, ca să-i zicem așa.

Adevărul pe care academicianul d. Blaga ar trebui să-l știe, este că pe Eminescu l-au atacat și alții (Hașdeu, Densușianu, Macedonski, etc.). Atunci de ce s'acajă dânsul tocmai de Grama? Mister de nepătruns! (?). Faptul însă rămâne fapt: un absolvent de teologie creștină, fiu de preot, insultă în chip grosolan memoria unui venerabil preot unit mort de mult, și care s'a simțit dator să spună un cuvânt într-o cauză pe care el o considera mai mult sub unghiu etic și național, și pe care o vedea primejduită. — Dacă Dsa., care vorbește de păcate „împotriva sfântului duh“ (ortografia d. Blaga!) a crezut că, fiind înțepat de foști tovarăși de școală teologică, ori urmași în aceeași școală, s'ar fi săvârșit păcate ce nu se pot ierta nici în lumea aceasta, nici în cea viitoare, unde stăpânește cu mai depline puteri ca în lumea simțurilor, Marele Anonim, de ce n'a luat la frecuș pe vinoavații de asemenea fărădelegi, nu să împoarte un mort și să vorbiască în dodii? — Să fie sigur că forma de apărare (ori răsboire) pe care și-a ales-o scriind cum a scris, numai stima oamenilor de bun simț nu i-a adus-o. Și nici a capetelor serios cugetătoare. Chiar de se vor închina în templul aceluiaș Mare Anonim, fabricat de fantezia fără nici o frână a cuiva care crede că a împoasca morții e glorie deosebită.

De vânzare

O sufragerie modernă, în stare nouă și un birou elegant.

Informații la Administrația ziarului.

Familia Bianchi a trebuit să apuce drumul Calvarului. Una dintre copile a rămas paralizată la o mână și la un picior. Medicii, între cari și doctorul Majocchi, au făcut toate eforturile să vindece oribila boală, dar fără nici un rezultat. Inginerul Bianchi, tatăl fetei, s'a zdruncinat în credință și a ajuns la desneajde...

Peste tot părea că s'a întins înfricoșătoarea noapte a disperării. Numai în sufletul Adelaidei, soție și mamă sublimă, ardea încă destul de puternică flacăra credinței salvatoare „Sărmana femeie, pe lângă nenorocirea fetei, era nevoită să îndure și povara desneajdei soțului. Și ducea pe spatele ei această uriașă greutate, cu putere și resemnare. Nenorocirea mai întâi a buimăcit-o pe biata mama Adelaide, dar apoi a făcut-o și mai credincioasă, și a întărit în ea sentimentul religios, care i-a fost mereu o mângâiere... Cu cât durerile erau mai cumplite, cu atât răsplata trebuia să fie mai mare. Ea era gata să-și urmeze calea presărată cu suferință, și să sădească același principiu și în sufletul fiicei sale, fiindcă își dădea bine seama că aceasta era o necesitate absolută, căci dacă bieteii copile i-ar fi lipsit credința, nu i-ar mai fi rămas decât desneajdea, numai puterea de a-și blestema vieța... moartea“ (pag. 192).

Câte familii nu trebuie să îndure, mai ales azi când marea de dureri s'a revărsat peste țarmurile puterilor bieteii f. înțe omeniești, același sfâșietor martiriu ca familia ing. Bianchi? — De-ar cădea paginile binecuvântate ale doc-

Știri mărunte

Vizitație canonică la Cenade. În Duminică din 27 Iunie I. P. S. Sa Dr. Valeriu Traian, Administratorul Apostolic al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș, a făcut o vizită canonică în parohia Cenade, însoțit fiind de p. canonic Ioan Moldovanu și Gheorghe Dănilă, de p. Dr. Septimiu Todoran și p. Nicolae Florea ca diaconi, de p. protopop Iuliu Busoiu, de p. Ioan Florea prof. de teologie, de clericul cântăreț I. Cosma și de alți clerici. Înainte de a intra în comună, primarul comunal, în fruntea unei cete de călăreți, a salutat pe înaltul Ierarh și i-a spus un bun venit. Automobilul atrecut pe sub mai multe porți împodobite cu frumoase covoare naționale, până în mijlocul satului, unde d. notar Bleoca, înconjurat de mulțimea credincioșilor, a spus câteva cuvinte de binevenire. P. Dr. Adrian Teodorescu, preotul locului, a întâmpinat pe I. P. S. Sa în ușa bisericii. Credincioșii au ascultat cu lacrimi în ochi slujba sf. Liturghii și cuvântul de învățătură spus de I. P. S. Sa Valeriu Traian. La sfârșitul sf. Liturghii s'a făcut pomenirea tuturor eroilor căzuți pe front în actualul războiu. Dela biserică I. P. S. Valeriu Traian a vizitat pe mai mulți fruntași din comună. Vizita s'a terminat la oficiul și la locuința preotului local, unde p. A. Teodorescu cu familia a primit și a ospătat pe invitați. La ora 4 pm. I. P. S. Sa Valeriu Traian s'a îndreptat cu automobilul spre reședința din Blaj.

Bucurie curată în Ceica. A doua zi de Rusalii P. S. Vasile Aftenie delo București, ca delegat al I. P. S. Sale Valeriu Traian, a cercetat, venind del 3 Holod, noua noastră parohie din Ceica (Bihor), unde păstorește p. I. Trușășu, preot-protopop refugiat. În cadrele sf. liturghii arhieriești, în care s'a rostit și cuvânt arhieresc, s'a cuminecat mulțime mare de credincioși, deși mulți se cuminecaseră la mănăstirea din Drăgești în prima zi de Rusalii. După sf. liturghie s'a făcut o impresionantă procesiune la holde, unde tot arhierul Vasile a slujit în sobor de 10 preoți. (Între cari era și p. canonic Tămăianu) și 2 diaconi. — Amintirea acelor clipe sfinte nu se va uita niciodată. Dintre mirrenii intelectuali ce erau de față remarcăm pe dd. Dr. Iuliu Boțianu, judecător; Traian Traian Tămășu, avocat; Iuliu Pereni, primpre'or, ș. a.

Prasnic înduioșetor. De sârbătoarea SS. Petru și Pavel, după sf. liturghie, p. Dumitru Neda, ca-

nonic mitropolitan, a sfințit, la Iclandul Mare, o preafrumoasă Troiță, ridicată întru amintirea fiilor-eroi ai acelu sat, de jertfelnicul p. Romul Câmpeanu, preotul local, împreună slujind, pe lângă aceste fețe bisericești, și p. I. Coman din Iclânzul, cu p. Alex. Sechel din Blaj. Cuvântul ocazional l-a rostit p. Dumitru Neda. În fruntea mării mulțimi ce era de față se aflau și dd. Dr. Moldovan, preot; Dr. Băgăianu, medic, Codrea, notar, Ciortea, inv. dir. ș. a. Cu acest prilej s'au declamat poezii bine alese și s'au cântat, în cor, cântece potrivite sub conducerea dnei inv. Ciontea. N'a lipsit delo această serbare cucernică nici p. M. Morușca, paroh ortodox, local.

Locale. Măne, Duminică III după Rusalii va predica în catedrală p. Ioan Moldovan, canonic mitropolitan, iar Duminică viitoare p. Ioan Miclea, profesor de religie.

Tineretul școlar și munca de războiu. E bine să se știe că Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor — Oficiul Tineretului Școlar — pune în vedere tuturor elevilor și elevelor școlilor secundare să se prezinte la Direcțiunile școlilor respective spre a primi instrucțiuni în vederea prestării muncii de războiu. Elevii cari nu se află în localitate unde au urmat cursurile, în anul școlar 1942—1943, se vor prezenta Consiliului școlar la orașe, sau directorilor școlilor primare, la sate, din localitățile unde se găesc, spre a fi încadrați pentru munca de războiu. Elevii cari nu se vor prezenta, nu vor înștiința școlile respective sau nu vor presta munca de războiu, nu vor fi reinscriși în Septembrie cît în nici o școală secundară

Telefonul „Unirii“

Am primit abonamentul pe 1942: Balomir, Uricani; Vârvoniu, Petroșani; Oprea, Lupeni; Andrea, Ighiu.

Am primit abonamentul pe 1942 și 1943: Vladislav, Subcetate; Șerban, Petroșani; Dr. Tirea, P. Caba, Baia de Criș.

Am primit abonamentul pe 1943: I. Bocociosu, Petrila, I. Dejeu Pocola (2 exemplare), Oficiul parohial, Silvașul de sus; Oficiul parohial, Dragoteni; V. Radeș Cincul-mare, Pădurean, Oieșdea, pe 1, an.

P. Baci, Lupeni: Am primit 700 lei. Achitat până la 31 XII 1943.

G. Pascha, Lupeni. Am primit 600 lei. Mai restăți până la 31 XII. 1943, cu 100 lei.

torului Majocchi în mâinile lor, ca lumina lină ce se desprinde din ele să le aline Calvarul vieții!

Mai sunt încă atâtea lucruri minunate care privesc pe soția și mama creștină în ținuta ce trebuie s'o aibă în cămin, chiar și atunci când soțul nu corespunde așteptărilor sale, dar acestea le las pe seama cititorilor cărții, spre a le produce bucuria descoperirii personale.

Cartea doctorului Majocchi e o aleasă comoară, care ar prinde bine fiecărei familii, atât pentru folositoarele învățături medicale, — absolut necesare mai cu seamă azi când respiri microbii boalelor chiar și în cele mai elegante și parfumate saloane, — cât și pentru neprețuitele îndrumări de înobilare a sufletului, în care orice zbucium, orice tristețe și suferință, își găsește alinare.

Poate, unii cititori ai cărții vor rămânea nedumeriți asupra felului cum concepe autorul credința, mai ales când vor citi capitolul „Apusul“ în care e descrisă întoarcerea la credință a doctorului ateu Franco Forti: „cea mai nobilă biruință a inimii asupra minții, a simțământului asupra rațiunii, a moralei asupra științei“ (pag. 217).

E un adevăr dogmatic că actul credinței e un act al minții (al rațiunii) și al voinții întărite de har, nu un simțământ, un sentiment orb. Cine citește însă bine tot ceea ce scrie doctorul Majocchi despre felul de a argumenta al sbuciumatului doctor Franco Forti, cum acesta din urmă căuta „rațiunea suferinței“ a stărilor sale sufletești și mai ales

rațiunea suficientă a splendorilor de artă și de viață ale Romei creștine, cu deosebire ale bisericii Sf. Petru, va înțelege că totul e o chestiune de expresie și nu de fond (autorul nefiind un teolog obișnuit cu terminologia precisă și proprie a Bisericii). Prin știință și rațiune el înțelege aplicarea omului de a cunoaște ceea ce cade sub simțuri și satisface nevoile biologice; prin credință, simțământ inimă, din contră: tendința, (și realizarea acesteia) de a cunoaște lumea de dincolo de simțuri, lumea nevăzutului, care constituie „inima“ ființei spirituale a omului.

Cât despre puterea harului, e de prisos să amintesc că prin laudele lui își sigilează autorul cartea. „Oumnezeu i-a primit sufletul, a întrerupt tăcerea preotul începând rugăciunea morților. Harul s'a pogorît asupra lui!“ (pag. 224).

Înceind aceste note, nu putem să nu aducem felicitarea și mulțumirea noastră „editurii Remus Cioflec“, pentru darul ce ni-l face tipărind astfel de cărți.

Pe de altă parte ne gândim că și marii noștri medici creștini, de ieri și de azi, ne-ar putea îmbucura inimile prin „însemnări“ ca ale doctorului Majocchi, contribuind și în acest mod la înobilarea sufletească a neamului.

Așteptăm în primul rând editarea „Operele complete“ ale neîntrecutului și regretatului savant creștin doctor Nicolae Paulescu editare anunțată de „Fundațiile Regale“.

Aurel Leluțiu